

PRITARTA
Kauno miesto savivaldybės mero
2025 m. birželio 30 d.
potvarkiu Nr. M-708

PATVIRTINTA
Kauno lopšelio-darželio „Liepaitė“
direktoriaus
2025 m. liepos 1 d.
įsakymu Nr. V-83

KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „LIEPAITĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Duomenys apie ugdymo įstaigą

Kauno lopšelio-darželio „Liepaitė“ teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

Kauno lopšelio-darželio „Liepaitė“ grupė ir tipas - ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Adresas: K. Genio 7, LT–50167 Kaunas.

Telefonas, faksas: 8-37-732376, 8-37-732468

Elektroninis paštas: liepaitedarzelis@gmail.com.

Interneto svetainės adresas: www.liepaitė.lt

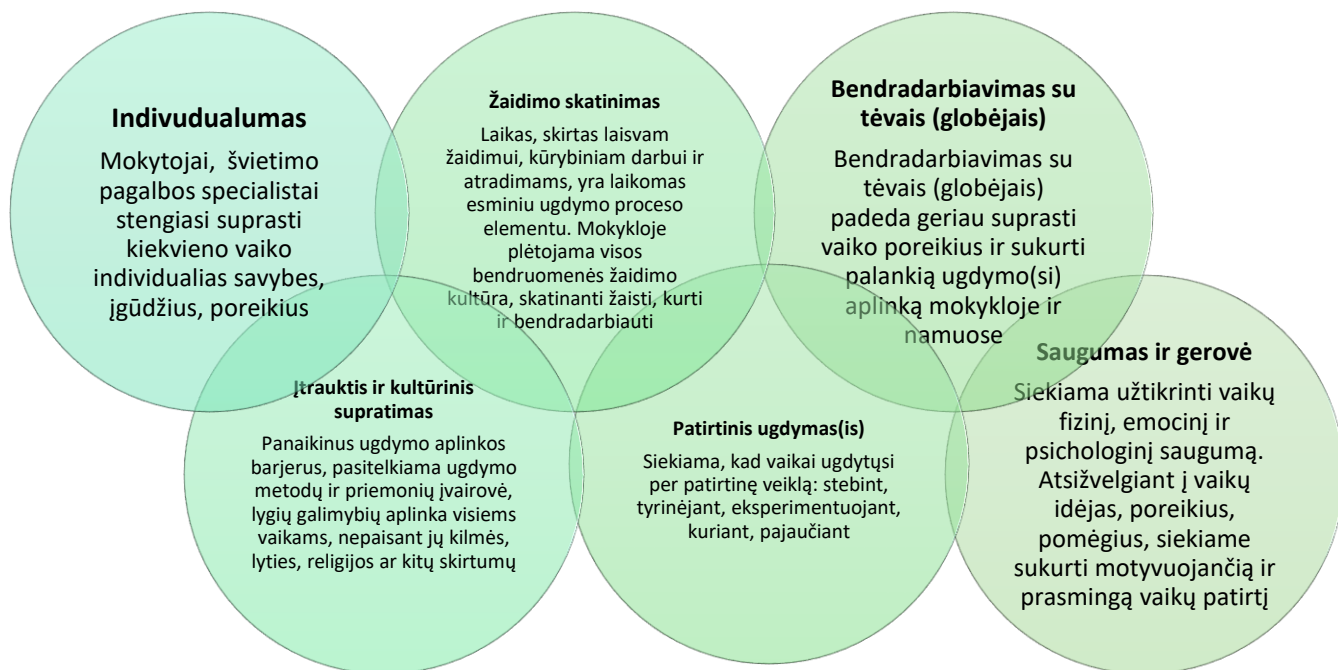
1.2. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Kiekvienas vaikas yra unikalus, turintis savo individualias savybes, poreikius ir gebėjimus. Ikimokykliniame amžiuje formuojasi vaiko socialiniai, emociniai, fiziniai, pažintiniai gebėjimai, kurie ugdomi įvairių veiklų metu.

Mokykloje įgyvendinamas įtraukusis ugdymas – kokybiškas ugdymas kiekvienam vaikui, kuris siejamas su individualiu kiekvieno vaiko ugdymu, atitinkančiu kiekvieno vaiko ugdymo(si) galias ir poreikius. Įtrauktis yra nuolatinis vertybinis procesas, kuriuo siekiama geriausių galimybių visiems vaikams. Įtraukusis ugdymas mokykloje apima ugdymo(si) turinio, pagalbos vaikui, mokytojai, mokyklai, mokytojų rengimo, vertinimo, ugdymo organizavimo sritis. Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą(si) reglamentuojantys teisiniai dokumentai sudaro palankias sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis pagal jų poreikius ir galimybes mokykloje, užtikrinant švietimo pagalbą, lygias galimybes ir ugdymo(si) prieinamumą. Įgyvendinant įtraukųjį ugdymą, visose grupėse ugdomi sveiki ir įvairiapusių

raidos sutrikimų, kompleksinių ir kitų negalių turintys vaikai. Vaikams, turintiems sutrikimų, teikiamos nemokamos logopedo paslaugos. Visiems vaikams mokykloje organizuojami grupiniai kūno kultūros, muzikos, dailės, teatro užsiėmimai. Organizuojant ugdymo procesą, edukacines veiklas ir renginius naudojamos skaitmeninės technologijos (išmaniosios lentos, interaktyvios grindys, rodoma vaizdo medžiaga, klausomi garso įrašai, žaidžiami ugdomieji kompiuteriniai žaidimai ir kt.).

Mokyklos ugdymosi procesas organizuojamas remiantis konstruktyvistine teorija (teorijos pradininkas J. Piaget). Vadovaujantis šia teorija, mokytojai, atsižvelgdami į vaikų mąstymo raidos stadijas ir individualius interesus, kuria vaikų praktines mokymosi patirtis generuojančias aplinkas. Sukūrus kontekstus, vaikai tampa aktyvūs, savarankiški, nuolat sąveikaudami su aplinka tyrinėja, eksperimentuoja ir savarankiškai pažįsta savo aplinkas ir pasaulį. Mokytojas paremia vaikų iniciatyvas, parinkdamas jiems aktualų turinį ir veiklas. Vaikams aktyviai veikiant integruojamas fizinis, emocinis, socialinis ir pažintinis ugdymasis. Kiekvienas vaikas aktyviai mokosi, daugelį dalykų atranda pats, savu būdu ir laiku. Mokykloje remiamasi ir sociokultūrine L. Vygotskio teorija, kurioje jis akcentavo sociokultūrinės aplinkos svarbą, ją pirmiausiai suprantant, kaip socialines sąveikas. Anot jo, būtent socialinių sąveikų metu formuojasi vaiko psichika ir visos pagrindinės jos funkcijos. Vaikas aktyviai sąveikauja su aplinkiniais ir per tas sąveikas plėtoja savo psichikos galias ir kuria savo asmenybę. Mokytojo vaidmuo-įsitraukti į socialines sąveikas ir skatinti vaikų tarpusavio sąveikas: bendradarbiavimą, dalinimąsi idėjomis mokantis vieniems iš kitų.

1 pav. Pagrindiniai aspektai, kuriais vadovaujamosi organizuojant ugdymo(si) procesą mokykloje

1.3. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės

Vaikų ugdymas(is) grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

Vaiko orumas – kiekvieno vaiko unikalumo, autentiškumo pripažinimas ir puoselėjimas.

Vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, vaikų saugumo, sveikatos, darnos su savimi ir kultūrine, socialine, fizine aplinka puoselėjimas.

Saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas ir skatinimas.

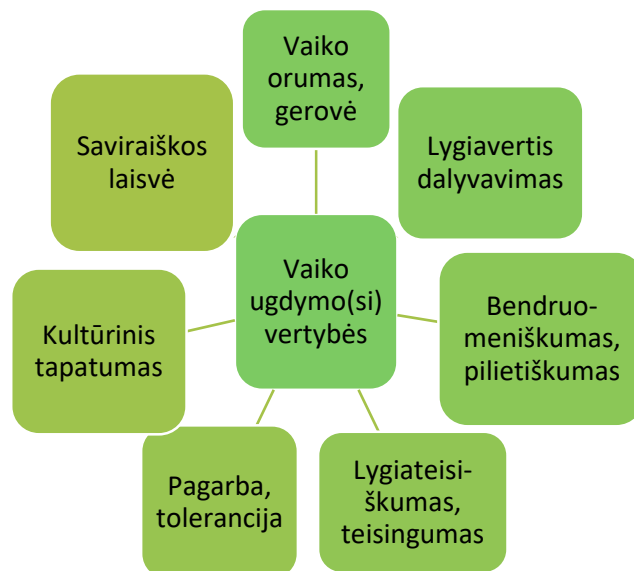
Lygiavertis dalyvavimas – sudaromos maksimalios sąlygos kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese, pašalinant ugdymosi kliūtis.

Lygiateisiškumas ir teisingumas - pripažįstamos visiems vienodos teisės augti ir ugdytis, vystytis ir reikšti savo potencialias galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi.

Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – kuriama atvira, pagarbi, empatiška ir tolerantiška aplinka, pripažįstant įvairovę kaip vertybę.

Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymas.

Kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai puoselėjimas, skatinant pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

2 pav. Ugdymo(si) vertybės, kuriomis grindžiamas požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si) mokykloje

1.4. Vaikų poreikiai

Pedagogų ir vaikų santykiai grindžiami pasitikėjimu ir pagarba. Stengiamasi įžvelgti, kas vaikui svarbu, įsiklausyti į jo žodžius, paskatinti išsakyti savo nuomonę, išgirsti jį. Vaikai ir suaugę kartu kuria bendro gyvenimo mokykloje ir grupėje susitarimus, taisykles, kurios padeda ugdyti atsakomybę ir tarpusavio supratimą. Ankstyvajai vaiko raidai būdingas spartus, netolygus augimas, veiksmų, mąstymo ir kalbos vystymosi ne viena laikiškumas. Kiekvieno vaiko raida ir ugdymasis pasižymi unikaliais bruožais. Pedagogai sudaro sąlygas prigimtiniams vaikų galioms plėtotis, pripažįsta ir gerbia skirtynes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleisti vaikų individualumui. Vaikams aktyviai veikiant integruojamas fizinis, emocinis, socialinis ir pažintinis ugdymas(is). Sudarytos sąlygos integruotam užsieniečių, daugiakalbių ir (ar) iš užsienio grįžusių vaikų ugdymui(si). Tenkinami alergiškų, vegetariškos mitybos vaikų poreikiai. Grupės formuojamos užtikrinant vaiko dienos ir ugdymo režimo fiziologinius ir amžiaus ypatumus, laikantis higienos normų reikalavimų. Užtikrintas vaikų saugumas mokykloje bei lauko žaidimų aikštelėse.

Integruoto ugdymo procesas ir jo organizavimas yra nevienalytis, turintis tiek bendrų, tiek specifinių principų, ir jų įgyvendinimas reikalauja iš pedagogo kruopščios ir struktūruotos veiklos. Todėl mokyklos pedagogai pasirenkę įvairių raidos sutrikimų turintiems vaikams žinias suteikti kitų sensorinių sistemų (klausymosi, judėjimo, kinestetinių pojūčių) pagalba. Įvairiapusių raidos sutrikimų, kompleksinių sutrikimų turinčiam vaikui sudarytos sąlygos formuoti klausymosi ir žodinės komunikacijos įgūdžius, panaudojant įvairioms sensorinėms sistemoms lavinti skirtą ugdomąją medžiagą. Palanki ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo mokytojų, meninio ugdymo mokytojų (dailės, muzikos, teatro), logopedo sąveika su vaiku turi lemiamą įtaką gerai vaiko savijautai ir jo įgyjamai patirčiai.

Ikimokyklinio ugdymo programa užtikrina vaiko pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą:

Poreikis žaisti. Vaikas turi laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę kurti. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos vertė.

Poreikis jaustis saugiai. Vaikas gali jaustis saugus, gerbiamas, matomas, girdimas, tinkamai globojamas, sulaukti paramos ir pagalbos. Pradžioje būdamas suaugusiųjų globoje, palaipsniui ir pats mokosi saugoti save.

Poreikis judėti. Vaikas nuolat juda, bėgioja, sportuoja, laipioja judėjimui, aktyviai veiklai skirtose zonose, mankštos kambaryje, lauko aikštelėse.

Poreikis kūrybinei saviraiškai. Vaikas tyrinėja ir atranda unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas.

Poreikis komunikuoti. Vaikas dalinasi su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūrinio ir pan.).

Pažinimo džiaugsmo poreikis. Tenkindamas savo smalsumą, tyrinėdamas, klausinėdamas, aiškindamas(sis), kurdamas ir išbandydamas, džiaugdamasis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti, vaikas kaupia žinias, tikslina turimus daiktų vaizdinius, veikia aplinkoje su įvairiais daiktais, plečia kalbos žodyną.

Poreikis draugauti. Vaikas jaučiasi priimtas, jaučiantis bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą.

Specialiųjų poreikių tenkinimo poreikis. Programa sukuria prielaidas atliepti ir tenkinti unikalius kiekvieno vaiko poreikius.

1.5. Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvai - svarbiausi vaikų ugdytojai. Jie yra atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą ir kokybišką ugdymą, dalyvauja vaiko ugdymo ikimokyklinėse grupėse procese kaip partneriai. Mokyklos paskirtis – bendradarbiaujant su šeima ugdyti vaiką, atsižvelgiant į tėvų lūkesčius ir vaikų poreikius.

Su tėvais tariamasi dėl jų vaikų ugdymo tikslų, ugdymosi rezultatų, turinio, ugdymo proceso organizavimo, atsižvelgiama į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį. Mokykloje pripažįstami ir gerbiama šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai. Tėvų poreikiai susiję su vaiko ugdymu: jiems labai svarbu, kad būtų sudarytos geros sąlygos visapusiškam ugdymui(si), kad būtų tenkinami specialieji ir išskirtinių gebėjimų turinčių vaikų poreikiai, teikiama specialistų pagalba.

Svarbiausi tėvų lūkesčiai: tinkama vaikų priežiūra ir maitinimas, vaiko saugumo ir sveikatos užtikrinimas, vaiko mokėjimas bendrauti su bendraamžiais ir su suaugusiais, savarankiškumas, pasirengimo mokyklai svarba ir pan. Nuolat siekiame, kad vaiko tėvai (globėjai) dalyvautų ugdymo procese ir taptų aktyviais bendruomenės nariais. Bendraujant ir bendradarbiaujant su ugdytinių šeimomis, kuriama mokyklos bendruomenė, kultūra, vertybės, tradicijos, užtikrinama ugdymo tąsa ir kokybė. Bendruomenės nariai įtraukiami į grupių veiklą, mokyklos bendrus renginius, projektus, kitą edukacinę veiklą. Siekiant bendruomenę informuoti apie mokyklos veiklą, nuolat atnaujinamas įstaigos internetinis puslapis www.liepaite.lt, darželio Facebook informacija, naudojamos įvairios

žodinės ir rašytinės informacijos apie vaikų ugdymą mokykloje priemonės, naudojamas elektroninis dienynas „Mūsų darželis“.

Tarpusavio bendradarbiavimą grindžiame pozityviomis nuostatomis: tarpusavio pasitikėjimu ir konfidencialumu, įsiklausymu į vienas kito poreikius ir interesus, pagarba šeimos vaidmeniui ugdamas vaiką. Nuolat tariamės dėl individualių vaiko ugdymosi poreikių ir išgalių, kylančių problemų sprendimo būdų, veiksmingų ugdymo metodų taikymo. Siekiant tenkinti bendruomenės poreikius įstaiga, organizuojant ugdomąją veiklą, glaudžiai bendradarbiauja su Žaliakalnio seniūnijos bendruomene, įstaigos nelankančiais vaikais ir jų tėvais.

Mokyklos bendruomenė tobulina ir nuolat ieško socialiai vertingų bendradarbiavimo modelių: mokyklos bendruomenę ir šeimą jungiančių į bendrą visumą, skatinančių fiziškai ir psichologiškai sveikos asmenybės vystymąsi bei sudarančių prielaidas visuminei asmenybės sklaidai.

Mokykla atvira socialinės atskirties šeimų vaikams, ieškanti naujų paramos vaikui ir šeimai formų.

1.6. Regiono ir mokyklos savitumas

Kauno lopšelis-darželis „Liepaitė“ įkurtas 1971 metais gražioje Kauno Žaliakalnio seniūnijos teritorijoje, Neries kairiajame krante. Netoli darželio, menantis gilią senovę, stūkso Eigulių piliakalnis. Mokykla priklauso Žaliakalnio seniūnijai. Vaikai, lankantys mokyklą, kiekvieną dieną turi galimybę žaisti erdviame kieme su daugybe žaliųjų zonų ir atnaujintomis lauko priemonėmis. Į lopšelių-darželį vaikai, pageidaujantis lankyti mūsų mokyklą, priimami iš įvairių miesto rajonų. Esame 6 grupių mokykla, kurią vaikai lanko nuo pusantrų iki šešerių metų. Mokykloje įgyvendinamos ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, kurios apima ugdymo procesą ir turinį, metodus bei organizavimo formas, materialinę bazę, šeimos ir švietimo įstaigos sąveiką. Specialiųjų poreikių turintys vaikai integruojami į įprastos raidos vaikų grupes.

Ypatingas dėmesys mokykloje skiriamas vaikų sveikatos stiprinimui, fizinės ir psichinės sveikatos užtikrinimui, sveikos gyvensenos propagavimui bei prigimtinių vaikų poreikių patenkinimui. Mokyklos bendruomenė vadovaujasi sveikos gyvensenos principais ir juos taiko organizuojant ugdomąjį procesą. Mūsų mokykla 2012 m. tapo Sveikatą stiprinančia mokykla. Parengta ir sėkmingai įgyvendinama tęstinė vaikų sveikatos stiprinimo programa „Sveikatos sodas“, kuri integruojama į mokyklos ikimokyklinio ugdymo programą. Nuo 2020 m. Kauno lopšelis-darželis „Liepaitė“ pripažinta Aktyvia mokykla. Parengtas ilgalaikis fizinio aktyvumo skatinimo planas, kuriame numatytos fizinį aktyvumą skatinančios

veiklos. Nuo 2022 m. mokykla dalyvauja EKO mokyklų tinklo veikloje. Kasmet parengiamas mokyklos Eko veiklų planas, kuriame numatomos veiklos, užtikrinančios ekologinio aplinkosauginio ugdymo(si) kokybę. Mokykla vykdo ilgalaikius projektus, kurių tikslas - vaikų sveikatos prevencija, fizinio aktyvumo skatinimas, tvarios ir ekologinės kultūros ugdymas. Į šį procesą įtraukiama visa mokyklos bendruomenė. Sveikatos ugdymo, fizinio aktyvumo, ekologinės etikos skatinimo idėjos, kurias inicijuoja ugdytiniai, tėvai, mokytojai, integruojamos kasdienio ugdymo veiklose. Mokytojai dalyvauja ir patys organizuoja seminarus, sveikatos stiprinimo, fizinio aktyvumo, aplinkosauginio ugdymo skatinimo prevencines veiklas, dalinasi gerąjį darbo patirtimi gyvai ir tinklaveikaujant, pasirenkant įvairias visumines, integralias temas.

Mokykloje nuolat rūpinamasi darželio savitumu: kiekvienoje grupėje yra pačių vaikų ir mokytojų kuriami kontekstai vaikų sveikatos ugdymo, fizinio aktyvumo, kūrybiškumo, smalsumo skatinimui. Kartu su vaikais kuriamos edukacinės priemonės ugdymo ir ugdymosi tęstinumui lauke. Taikant patirtinį mokymosi modelį, bendrų edukacinių veiklų metu kartu su visa bendruomene pagamintos ir žaidimams lauke naudojamos daugiafunkcinės, lengvai transportuojamos priemonės ir žaislai skirti laukui. Įveikintos lauko erdvės didina vaikų ugdymo(si) motyvaciją, skatina fizinį aktyvumą, ekologinį mąstymą.

Nuolat glaudūs ryšiai palaikomi su Žaliakalnio seniūnija, Kauno visuomenės sveikatos biuru, LSMUL Kauno klinikomis. Bendradarbiaujama su respublikos ikimokyklinėmis įstaigomis, bendrojo lavinimo mokyklomis. Mokyklos bendruomenė kūrybiška ir atvira pokyčiams, sėkmingai rengia ir įgyvendina tarptautinius projektus.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Mokyklos Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis svarbiausiais ikimokyklinio ugdymo principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomąsias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

Integralumo	Ikimokykliniame amžiuje sudarome sąlygas vaiko prigimtinių galių sklaidai, fizinei, kognityvinei, emocinei, socialinei jo raidai neteikiant pirmenybės kuriai nors vienai iš jų. Ugdymo turinys yra vientisas ir neskaidomas, vienodai integruojamos visos ugdymo sritys.
Individualizavimo	Remiamės samprata, kad visi vaikai yra skirtingi: skiriasi pažinimo bei mokymosi tempas ir būdai, poreikiai, galimybės, patirtis, asmeninės savybės.
Tęstinumo	Siekiamo darnaus vaiko perėjimo nuo ankstyvojo ugdymo šeimoje prie ikimokyklinio ugdymo grupėje, užtikriname nuoseklų ugdymo tęstinumą priešmokyklinėje grupėje. Nuolat siekiame palaikyti glaudų šeimos ir įstaigos pedagogų bendradarbiavimą.
Žaismės	Žaismingumas yra neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas - svarbiausia savarankiška vaiko veikla.
Įtraukties	Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.
Kontekstualumo	Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose
Sociokultūrinio kryptingumo	Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.
Reflektyvaus ugdymo(si)	Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas.
Lėtojo ugdymo(si)	Užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.
Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės	Būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutinayra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį.

3 pav. Ugdymo principai, kuriais grindžiamas Ikimokyklinis ugdymas(is) mokykloje

Pedagogai talkina vaikui kurdami stimuliuojančią, funkcionalią aplinką, lanksčiai taikydami dienotvarkę, sudarydami sąlygas įvairiapusiškai saugios ir sveikos asmenybės saviraiškai.

Mokyklos pedagogai bendrauja su vaikų tėvais profesionaliai ir laikosi šių principų:

- **Bendrauti atvirai.** Tinkamai pateikiama informacija galima laikyti tokią informaciją, kai faktai išdėstomi atvirai, tėvai nėra kaltinami, o vaikas nėra žeminamas ar kaltinamas.
- **Rodyti pagarbą.** Kalbantis su tėvais rodoma pagarba kitokiai tėvų nuomonei ar kitokioms nuostatoms, kuriomis jie vadovaujasi ugdydami vaikus. Jeigu požiūriai į vaiko elgesį skiriasi, pedagogas stengiasi išsakyti savo nuomonę, nekritikuojant tėvų supratimo šiuo klausimu.
- **Būti suinteresuotu.** Stengiamasi domėtis vaiko savijauta, elgesiu, kuris tam tikrose situacijose vaikams gali kelti sunkumų.
- **Palaikyti tėvus.** Pedagogas stengiasi, kad tėvai jaustų jo palaikymą. Nepuolama skubiai patarinėti, bet įsiklausoma ir užduodami klausimus, kad tėveliai.

Pagrindiniai pedagogo sąveikos su vaiko tėvais būdai:

- **Pokalbis**, kai pedagogas oficialiai aptaria su tėvais duomenis, sukaupus apie jų vaiką. Kalbėdami išdėstome visus sukaupus duomenis apie vaiką ir išgirstame tėvų nuomonę, kaip jie vertina vaikų pasiekimus ir raidą.
 - **Parama**, kai ugdytojas teikia vaiko tėvams paramą. Kartais nutinka taip, kad, norint padėti vaikui, pirmiausia reikia padėti jo tėvams. Todėl pedagogas stengiasi nukreipti tėvus tinkama savipagalbos paieškos linkme. Ypač svarbu išlaikyti konfidencialumą, kad tėvai jaustųsi saugūs ir jokių būdu nesidalyti patikėta informacija nei su kolegomis, nei su kitais tėveliais.
 - **Informavimas**, kai pedagogas teikia informaciją apie jų vaiką. Teikiant informaciją apie vaiką, pradedame nuo teigiamų dalykų, nuo pasidžiaugimo vaiku, jo pasiekimais ar nuveiktais darbais.
 - **Bendravimas**, kai pedagogas neoficialiai kalbasi su tėvais. Siekiant sukurti geranoriškus tėvų, vaikų ir pedagogų santykius, svarbu skirti laiko paprasčiausiam tarpusavio bendravimui. Kai sukuriamas geranoriškas tarpusavio ryšys, tik tada galime priimti kitų pateikiamą informaciją ir žinias. Kad vaikų ugdymas būtų sėkmingas, būtina palaikyti gerus tarpusavio santykius.
- Pedagogo sąveikos kokybė su vaiku ir su vaiko tėvais gali skirtis.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Ugdymo tikslui pasiekti numatomos lanksčios ugdymo(si) sąlygos, kurios skatina tikslu nusakytų vaikų galių auginimą ir padeda vaikams tapti pasitikinčiais, besirūpinančiais savimi ir kitais, jautriais kultūrinei ir socialinei įvairovei, komunikabiliais, lanksčiai mąstančiais, kūrybingais, sėkmingai besimokančiais.

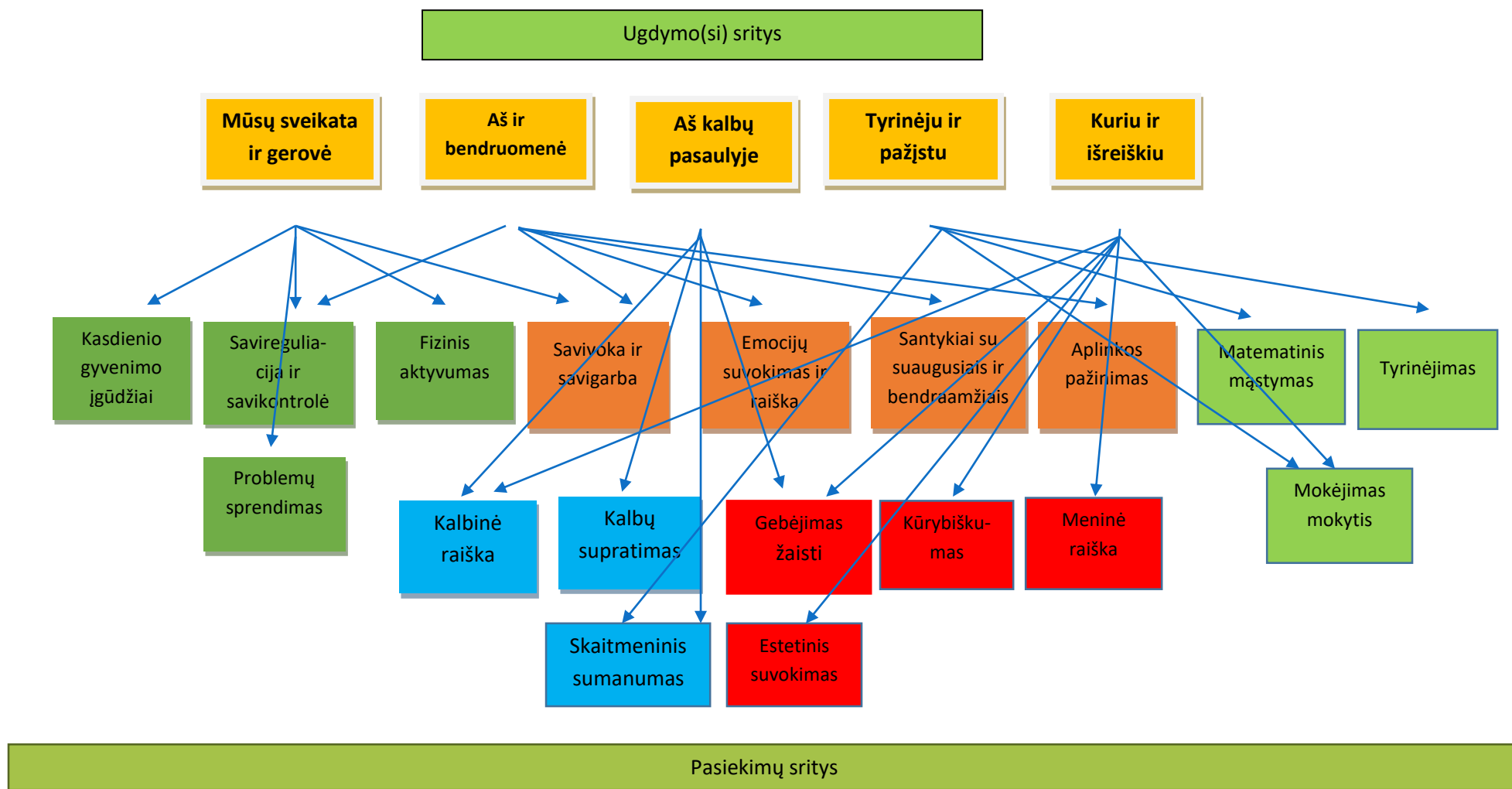
Uždaviniai

- Atpažinti kiekvieno vaiko ugdymo poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos.
- Užtikrinti sėkmingą ir kokybišką traukųjį ugdymą mokykloje, sudarant palankias sąlygas efektyviai tarpusavio komunikacijai, ugdomųjų aplinkų pritaikymui, kokybiškam ugdymo užtikrinimui visiems vaikams.

- Pagyvinti ir aktyvizuoti ugdymą, derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si) metodus (projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, pažintines išvykas, diskusijas ir kt.), pripažįstant žaidimą ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį.
- Siekti, kad vaikas plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save.
- Skatinti pozityviai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir vaikais, mokytis spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes.
- Į vaiką ir jo vertybių ugdymą orientuotame, integraliame ugdymo procese tikslingai taikyti vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus mokymo(si) metodus, priemones.
- Sukurti vaikų ugdymui pritaikytą ir mokymąsi stimuliuojančią aplinką, saugoti ir stiprinti įvairių poreikių vaikų psichinę ir fizinę sveikatą, garantuoti jo saugumą, padėti adaptuotis naujoje ugdymo(si) aplinkoje.
- Siekiant užtikrinti kiekvieno vaiko mokymosi sėkmę, sudaryti galimybę vaikams skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus bei daromą pažangą ir juos sistemingai fiksuoti, dokumentuoti, analizuoti, vertinti ir aptarti su tėvais (globėjais) ir kitais su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis.
- Kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą ir konstruktyvaus bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais, pradinio ugdymo mokytojais ir kitais švietimo paslaugų tiekėjais.

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos turinys grindžiamas pamatinėmis bendražmogiškomis vertybinėmis nuostatomis:

Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymosi procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Ugdymų sritys siejamos su vaiko pasiekimų sritimis ir vaiko galiomis, siekiant išugdyti besirūpinantį savimi ir kitais, pasitikintį, jautrų socialinei ir kultūrinei įvairovei, lanksčiai mąstantį, kūrybingą, komunikabilų ir sėkmingai besimokantį vaiką:

4 pav. Mokyklos konceptualus ugdymo(si) modelis

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymo turinys programoje išdėstytas pagal vaikų ugdymo(si) pasiekimų sritis, atsižvelgiama į kiekvieno vaiko natūralias galias, jų augimui ir ugdymui(si), sudaromos sąlygos plėtotis jų prigimtiniams galioms, pripažįstama ir gerbiama kiekvieno vaiko skirtybės, pasiekimų įvairovė, kuriamos galimybės skleisti vaikų individualumui.

Programos ugdymo turinys apima svarbiausius vaiko nuo 1,5-ry metų iki 6-erių metų ugdymo(si) pasiekimus, kurių visuma laiduoja pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą. Ikimokyklinio ugdymo programos turinys numato lanksčias vaikų ugdymo(si) sąlygas, kurios skatina vaikų galių augimą ir padeda vaikams tapti pasitikintiems, besirūpinantiems savimi ir kitais, jautriems kultūrinei ir socialinei įvairovei, komunikabiliems, lanksčiai mąstantiems, kūrybingiems, sėkmingai besimokantiems.

Ikimokyklinio ugdymo programos turinyje pateikiama vaiko ugdymosi pasiekimai nuo 1,5 iki 3 metų ir nuo 3 iki 6 metų amžiaus grupėse, kiekvienoje iš jų - pedagogo siekiai ir vaiko veiksenos, kurias vaikas turėtų gebėti atlikti iki šešerių metų.

Mokykloje organizuojamos patyriminės STEAM veiklos, kuriose vaikai atlieka įvairius bandymus, tyrinėjimus, domisi ir susipažįsta su juos supančiu pasauliu žaidžiant. Ši metodika leidžia vaikams laisviau eksperimentuoti, kurti, lavinti savo fantaziją.

Mokyklos mokytojai, plėtodami patirtinį mokymąsi, patys gamina daugiafunkcines metodines, interaktyvias edukacines priemones, skaitmeninėse laikmenose. Priemonės ir jų internetinės nuorodos talpinamos mokyklos internetinėje svetainėje www.liepaite.lt. Jomis gali naudotis visi mokyklos bendruomenės nariai bei visuomenė. Priemonės (žaislai, daiktai, įrenginiai, sporto inventorių, instrumentai, medžiagos) atitinka vaikų amžių ir poreikius, ugdo individualius gebėjimus, stiprina vaikų sveikatą ir yra išdėstytos erdvėje, orientuojantis į vaikų saugumą, interesus, savaime kylančius sumanymus, skatina vaikų aktyvumą, tenkina norą žaisti ir bendrauti.

Vaikų ugdymas(is) vyksta mokyklos vidaus ir lauko aplinkose, taip pat aplinkose už mokyklos ribų. Mokyklos aplinkoje kuriami vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinantys ugdymo(si) kontekstai, kurių bendrakūrėjai yra vaikai. Kuriant ugdymosi kontekstus vaikams sudaromos galimybės pasirinkti veiklą, medžiagas, priemones, veikimo vietas, laiką, veikti vienam ar bendradarbiaujant, skirtingais būdais pristatyti veiklos rezultatus. Kuriant kontekstus modeliuojama dialoginė vaikų, mokytojų ir kitų suaugusiųjų sąveika. Aplinka keičiama atsižvelgiant į vaikų gebėjimų ūgtį. Kontekstų kūrimas yra gerai

apgalvojamas, apmąstomos situacijos, įtraukiančios vaikus į veiklą, pažadinančios jų tyrinėjimus, kūrybinius bandymus.

Ikimokyklinio ugdymo programoje remiamasi ugdymo (si) kontekstais: universalaus dizaino mokymuisi, žaismės, judraus patirtinio ugdymosi, kultūrinių dialogų, kalbų įvairovės, tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, realių ir virtualių aplinkų, kūrybinių dialogų:

Universalaus dizaino	kontekstas apima tankios ir visiems vaikams prieinamos ugdymo aplinkos kūrimą bei efektyvų proceso užtikrinimą. Tai reiškia, kad nepaisant vaikų amžiaus, socialinių, kultūrinių, kalbinių ar sveikatos skirtumų, jiems visiems suteikiamos vienodos galimybės žaisti, patirti ir mokytis. Tokia ugdymo aplinka skatina vaikų emocijas, pritraukia jų dėmesį ir įtraukia į prasmingą veiklą. Vaikai turi galimybę pasirinkti tyrinėjimo, pažinimo ir dalyvavimo būdus, veikti savo temų ir pagal savo galimybes, mokydamiesi vieni iš kitų.
Žaismės	kontekstu siekiama išlaikyti kasdienių veiklų žaismingumą, kuriant džiaugsmą ir nuostabą tyrinėjant, išbandant, eksperimentuojant bei dalijantis potyriais. Šis kontekstas atliepia vaiko žaismingą savęs ir pasaulio suvokimą, skatina žaisti per judesius, pojūčius, emocijas, kalbą, vaizduotę ir mintis.
Judraus patirtinio ugdymosi	kontekstu siekiama skatinti vaikų judėjimo džiaugsmą ir kasdienį aktyvumą, didinant įvairias galimybes mokytis. Įdomias ir prasmingas ugdymo situacijas kuria vidinės ir išorinės aplinkos derinimas, mobiliųjų įrenginių naudojimas bei pritaikymas, skatinant vaikus tyrinėti judesius ir aktyviai dalyvauti įvairiose ugdymo(si) srityse.
Kultūrinių dialogų	kontekstas padeda kurti savo individualų tapatumą ir dalyvauti vaikų subkultūrose bei artimos ir tolimesnės aplinkos kultūrų kūrime. Įstaigos aplinka tampa erdve nuolatinėms socialinėms ir kultūrinėms sąveikoms bei patirčiai, susipažįstant su šeimos, įstaigos grupės, kaimynystės, regiono, etninės grupės, šalies ir globalaus pasaulio kultūriniais ypatumais bei vertybėmis.
Kalbų įvairovės	norint sukurti ir palaikyti aplinką, palankią įvairiems vaikų komunikacijos būdams bei žodinei ir nežodinei raiškai, svarbu atsižvelgti į kalbų įvairovę ir skatinti teigiamą požiūrį į skirtingas kalbų formas. Panaudojama grupėje esanti kalbų įvairovė, socialiniai tinklai, skaitmeninės technologijos, vizualinės ir garsinės priemonės, padedančios pažinti kalbų pasaulį ir ugdyti kalbą.
Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi	siekiama atliepti vaikų prigimtinių smalsumą, įtraukiant juos į aplinkos tyrinėjimą, kuris skatina giliau suprasti aplinkos objektus, reiškinius ir jų ryšius, bei atrasti įvairius pažinimo ir mokymosi būdus. Kuriamas kontekstas, kupinas žaismės ir atviras iššūkiams, suteikiantis daug laisvės vaiko spėliojimams, atsakymų paieškoms ir tyrinėjimu grindžiamiems sprendimams.
Realių ir virtualių aplinkų	siekiama praplėsti realybės kontekstus alternatyviomis skaitmeninėmis galimybėmis, kad vaikai galėtų patirti ir pažinti, ugdant jų skaitmeninį sumanumą ir informatinį mąstymą. Kuriamos sąveikos tarp realios ir virtualios aplinkos, saikingai ir saugiai įtraukiant skaitmenines priemones bei įrangą. Prioritetas teikiamas realių objektų ir reiškinių tyrinėjimui, kūrybiškumui ir socialinėms sąveikoms.
Kūrybinių dialogų	modeliuojant kūrybinių dialogų kontekstą, kuriama aplinka, kuri skatina vaizduotę, smalsumą ir nuostabą, akcentuojant kūrybos procesą. Vaikai patiria kūrybos laisvę, išgyvena netikėtumą, kūrybos džiaugsmą ir pasididžiavimą, įveikę kūrybinius iššūkius. Aplinkos estetika ir įvairovė suteikia vaikams galimybę tyrinėti kūrybinės raiškos galimybes, išbandyti įvairius būdus įgyvendinti kūrybines idėjas.

5 pav. Įstaigos bendruomenės pasirinkti kontekstai, kurie taikomi ugdymo(si) procese

Ugdymo procese kūrybinę pedagogo ir vaiko sąveiką užtikrina taikomi ugdymo(si) metodai ir būdai:

Žaidinimai - maži sinkretiniai kūriniai – mylavimai, kykavimai, maldymai, juokinimai.

Spontaniški žaidimai - savaime kylantys, vaikų sugalvoti, kuriams įvairaus pobūdžio žaidimai.

Vaizduote paremti (naratyviniai) režisūriniai, siužetiniai vaidmenų žaidimai- mokytojas modeliuoja situacijas, kuriančias įtraukiantį socialinį emocinį kontekstą, iššūkius, provokacijas vaikams;

Ugdomieji, didaktiniai žaidimai su taisyklėmis – mokytojo organizuota kryptinga veikla, ugdant savitus vaikų gebėjimus.

Vizualinės strategijos metodas (eksperimentavimas su šviesomis, spalvomis, vaizduotės lavinimo pratimai ir kt.)

Patirtinis ugdymas, eksperimentavimas, tyrinėjimas – vienas iš aplinkos pažinimo ir patirties kaupimo būdų, kurie skatina vaiką aktyviai veikti, eksperimentuoti, daryti atradimus, planuoti, organizuoti, pačiam pajauti, išbandyti, sukurti, atrasti, apmąstyti.

Giluminio mokymosi skatinimas – iš įvairių šaltinių vaikai apie vieną mokymosi objektą renka skirtingą informaciją, ją pristato, sistemina, pavaizduoja.

Refleksijos ir savirefleksijos skatinimo būdai - vaikai reflektuoja savo praeitį, ateitį, veiklas ir jų rezultatus interpretuoja.

Jungtinės veiklos, jungtinio dalyvavimo su vaikais būdai - vaikai skatinami išreikšti savo nuomonę, požiūrį, argumentuoti išsakytas mintis, klausyti ir girdėti ką sako kiti, apibūdinti savo ir kitų veiklą, kritiškai mąstyti.

Isiterpimo į vaikų žaidimą būdai, nesugriaunantys autentiško vaikų žaidimo - vaikai mokosi, padeda vieni kitiems, kartu sprendžia problemas.

Patirtinis ugdymasis

Kūrybiškumą skatinantys metodai: naujų sumanymų kūrimas, „minčių lietus“, problemų sprendimas, idėjų kūrimas, informacijos radimas ir jos pritaikymas, vaizduotės pratimai ir kt.

Sportinės veiklos metodai: futboliukas, trikrepsis, estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai.

Regio Emilia metodo elementai: meninė veikla prie šviesos stalo, kūrybinėse dirbtuvėlėse.

STEAM ugdymo metodas: vaikų kūrybiškumo, gebėjimo smalsauti, tyrinėti, mąstyti simboliais, problemų sprendimo gebėjimų skatinimas.

Paieškos metodas: kompiuteriniai edukaciniai žaidimai, interneto tinklapių, žemėlapių, schemų ieškojimas, fotografavimas, vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas, ugdomoji veikla su interaktyviomis grindimis, lentomis, planšetėmis.

Situacijos, atvejo, įvykio metodas – vaikai išsako įspūdžius, apmąsto iš įvairių perspektyvų, mokosi atskirti faktus, nuomones, priežastį, pasekmes, diskutuoja.

Projektine veikla grįstas mokymas – vaikai projekto įgyvendinimo eigoje atlieka konkrečios temos tyrinėjimą, dalyvauja veiklų pristatymuose, įgyja ir panaudoja savo ugdymosi įgūdžius.

Ugdymo aplinkos modeliavimas - vaikai aplinkos kūrimo bendraautoriai, jie ją kuria ir keičia patys, ją pritaiko savo sumanymams. Išvykos, ekskursijos: turtinama vaikų pažintinė, socialinė, kalbinė, ir emocinė patirtis; ugdomi įgūdžiai ir gebėjimai.

Mokytojo vaidmuo, taikomos strategijos: Pedagogo vaidmuo aktyvus, tik kitoks, taikomi kiti ugdymo būdai - įgalinantys, provokuojantys, keliantys iššūkius, paremiantys vaiko ugdymąsi.

- keliama atviri klausimai, skatinantys tyrinėti, mąstyti, kurti, įveikti iššūkius, reflektuoti, plėtojant ugdančiuosius dialogus su vaikais;
- mokytojas padeda vaikams įgyti įvairių įgūdžių, teikia pagalbą, kai to reikia, ir skatina savarankiškumą.

- ugdymo procese stebimas vaikų emocinis atsakas į ugdomąją veiklą, atsižvelgiama į vaikų emocijas organizuojant ir planuojant tolesnį ugdymą;

Ugdymo(si) kontekstais siekiama provokuoti atradimus, sudarant sąlygas laisvai ir spontaniškai vaiko veiklai. Naudojami judraus patirtinio ugdymosi, žaismės, universalus dizaino mokymuisi kontekstai. Tai padeda pasiekti: įtrauki aplinka, probleminis mokymas, kūrybiniai projektai, meninės veiklos, kasdieninės situacijos lauko ir vidaus aplinkose.

Taip pat taikomi šie vaikų elgesiui ugdyti būdai: tinkamo elgesio skatinimas, asmeninis pavyzdys, dėmesio nukreipimas, taisyklės, tinkamo elgesio modeliavimas, natūralių pasekmių metodas, savitvarda.

Pasirenkami ugdymo metodai ir būdai pritaikyti pagal vaikų amžių, galimybes ir individualius poreikius. Jie gali būti keičiami atsižvelgiant į vaikų pageidavimus, pedagogų sumanymus, tėvų rekomendacijas, vertinimo rezultatus, informacinę medžiagą, pedagoginę bei metodinę literatūrą.

Taikydami ugdymo metodus, pedagogai:

- laisvai juos renka, jaučia atsakomybę už naujų metodų taikymo rezultatus;
- objektyviai informuoja tėvus apie taikomus metodus, siekia konstruktyvios sąveikos su šeimų nariais;
- numato palankiausias ir tinkamiausias ugdymo(si) metodus ir būdus, įgalinančius tenkinti kiekvieno vaiko poreikius.

Ikimokyklinio ugdymo programos turinys apima šias vaiko raidą skatinančio visuminio ikimokyklinio ugdymo(si) sritis:

„Mūsų sveikata ir gerovė“,

„Aš ir bendruomenė“,

„Aš kalbų pasaulyje“,

„Tyrinėju ir pažįstu aplinką“,

„Kuriu ir išreiškiu“, kurių įgyvendinimas siejamas su vaikų pasiekimais.

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ Sritis apima vaikų fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, dienos ritmo pajautimo, kūno švaros ir aplinkos tvarkos, saugaus elgesio įpročių ugdymą.		
Pasiekimų sritys KASDIENIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai - esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinis saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 2-3</u>	• Suaugusiojo padedamas vaikas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. • Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. • Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. • Padeda į vietą vieną kitą daiktą. • Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.	• Vaikas mokosi išvardyti, ką reikia valgyti, kad augtų sveikas, ir esant galimybei, renkasi sveikatai palankius maisto produktus, valgo savarankiškai ir tvarkingai bei taisyklingai plauna rankas. • Atsižvelgdamas į tai, ar jam/jai šilta, ar šalta, nusirengia ar apsirengia drabužius. • Vaikas rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais grupėje: padeda juos į vietą, saugo ir sutvarko. • Savarankiškai arba priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme ir išvykose. • Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinais prietaisais, aštriais daiktais ir pavojingomis medžiagomis taisykles bei įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas. • Vaikas supranta, kad jų kūnas priklauso tik jiems, ir mokosi sakyti „stop“ ar „ne“, reaguodamas/a į privatumą pažeidžiantį elgesį. • Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei ir žino pagalbos telefono numerį.
FIZINIS AKTYVUMAS	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams 3 žingsnio pasiekimai	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams 6 žingsnio pasiekimai
Vertybinė nuostata – noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai – tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą	• Vaikas mokosi vaikščioti ir išlaikyti pusiausvyrą eidami sumažinto ploto paviršiumi, peržengdami kliūtis ir lipdamas į kalniukus. • Laisvoje erdvėje ir žaisdamas judriuosius žaidimus, pereina nuo ėjimo prie bėgimo,	• Vaikas mokosi būti ištvermingas, bėgdamas ilgesnius atstumus, bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. • Praktikuoja šuolius į tolį ir aukštį, laisvai koordinuotai juda ir orientuojasi erdvėje žaisdamas/a.

judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 3-4</u>	neprarasdamas pusiausvyros bėga keisdamas kryptį ir greitį. • Vaikas stovi ant vienos kojos. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. • Nušoka nuo laiptelio, pašoka nuo žemės ir peršoka liniją. • Vaikas derina akių ir rankų, abiejų rankų bei rankų ir kojų judesius: veria dideles sagas ant virvutės, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis. • Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas.	• Dažniausiai vaikščioja, stovi ir sėdi taisyklingai. • Atpažįsta ženklus, rodančius, kad jo/os kūnui reikia poilsio ar judėjimo. • Vaikas vikriai, tiksliai ir kruopščiai atlieka veiksmus su smulkiais daiktais, tiksliai valdo pieštuką ir žirkles piešdami bei kirpdami. • Vaikas taip pat kuria įvairias konstrukcijas ir sudėtingus statinius.
SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams 3 žingsnio pasiekimai	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams 6 žingsnio pasiekimai
Vertybinė nuostata – nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai – sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsijaudrinęs geba nusiraminti. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 5-6</u>	• Vaikas yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka, ritualais. • Atsisako bendros veiklos, jei kas nepatinka, ieško suaugusiojo pagalbos. • Kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus ar žaisdamas kalba su savimi. • Vaikas, padedamas suaugusiojo, įprastose kasdienėse situacijose bando valdyti savo emocijų raišką, elgesį.	• Vaikas mokosi nusiraminti ir atsipalaiduoti išėję iš įtampą keliančios situacijos, pabuvęs vienas, klausydamas ramios muzikos, žaisdamas ar kalbėdamas su kitais. • Geba sutelkti dėmesį ir pastangas žaisdami bei atlikdami sudominusią veiklą, slopinti impulsyvius veiksmus, spręsti konfliktus žodžiais, numatyti sprendimo pasekmes. • Vaikas laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių, supranta lūkesčius savo elgesiui ir primena kitiems tinkamo elgesio taisykles. Jie patys taiko įvairius nusiramavimo ir atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. • Stengiasi suvaldyti savo pyktį ir įniršį. • Supranta susitarimų ir taisyklių prasmę bei naudą ir dažniausiai laikosi jų savarankiškai. • Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą, ignoruoja provokuojančias situacijas, ieško

		taikių išeičių. • Supranta susitarimų ir taisyklių prasmę bei naudingumą, dažniausiai savarankiškai jų laikosi ir lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.
PROBLEMŲ SPRENDIMAS	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai – geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p.25-26</u>	• Vaikas, susidūręs su kliūtimi, mokosi žodžiais, mimika ir kūno kalba parodyti suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. • Vaikas bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti, ir išbando jų problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. • Stebi savo veiksmų pasekmes ir pasirenka tinkamus veiksmus problemai išspręsti. • Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso bei tobulina sprendimus.	• Vaikas mokosi atpažinti ir natūraliai priimti sudėtingas veiklas, kliūtis, sunkumus ar problemas, ir yra pasiruošęs jas savarankiškai ar su kitų pagalba įveikti. • Spręsdamas problemą, svarsto, kas pavyko ar nepavyko, ir ką galima daryti toliau ar kitaip. • Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda vertinti problemą iš skirtingų perspektyvų. • Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. • Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.
Taikomi metodai ir būdai Projektinė, patirtinė veikla, jungtinės veiklos, jungtinio dalyvavimo su vaikais būdai, įsiterpimo į vaikų žaidimą būdai, nesugriaunantys autentiško vaikų žaidimo, plėtojamas naratyvinis žaidimas, kūrybiškumo, sportinės veiklos, STEAM, vizualinių strategijų metodas, refleksijos ir savirefleksijos skatinimo būdai, Regio Emilia metodo elementai, situacijos, atvejo ar svarbaus įvykio metodas. Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos • organizuojant veiklą modeliuojamos situacijos, kuriančias įtraukiantį socialinį emocinį kontekstą, iššūkius, provokacijas vaikams; • keliami atviri klausimai, skatinantys tyrinėti, mąstyti, kurti, įveikti iššūkius, reflektuoti, plėtojant ugdančiuosius dialogus su vaikais; • stebimas vaikų emocinis atsakas į ugdomąją veiklą, atsižvelgiama į vaikų emocijas organizuojant ir planuojant tolesnį ugdymą; • ugdymo(si) kontekstais siekiama provokuoti atradimus, sudarant sąlygas laisvai ir spontaniškai vaiko veiklai. Naudojami judraus patirtinio ugdymosi, žaismės, universalaus dizaino mokymuisi kontekstai.		

AŠ IR BENDRUOMENĖ <i>Sritis apima vaiko emocijų ir elgesio valdymo, klausimo kas aš?, aš tarp kitų žmonių ir bendruomenės, mūsų praeities, dabarties, ateities suvokimo ugdymą.</i>		
Pasiekimų sritys SAVIVOKA IR SAVIGARBA	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai – pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savom augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 6-7</u>	• Vaikas mokosi parodyti savo poreikius valgyti, žaisti, miegoti ir kt., naudodamiesi veido mimika, garsais, gestais, galvos linktelėjimu arba papurtymu („ne“) ir pirmaisiais žodžiais. • Vaikas jaučiasi patogiai įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. • Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis, bei, skatinamas suaugusiųjų, tyrinėja supančios kultūrinės aplinkos simbolius. • Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	• Vaikas įsitraukia į žaidimus ir veiklas, kurios padeda jam/jai patirti ir suprasti, kas patinka ir nepatinka, kas įdomu ir kas ne. Tai skatina atpažinti, tyrinėti ir įvairiais būdais (emocine reakcija, pasirinkimu, piešiniu, žodžiais ir kt.) išreikšti savo poreikius, pomėgius ir interesus suaugusiems ir kitiems vaikams. • Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas, tyrinėja galimus socialinius vaidmenis. • Vaikas aktyviai dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose, prisideda prie priimamų sprendimų. • Tyrinėdamas savo šalies ir kitų šalių simbolius, kalbą, žemėlapius ir žmonių gyvenimo būdą, vaikas supranta, kad visi žmonės yra lygūs ir gali pasakyti keletą šalių panašumų ir skirtumų. • Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, įstaigos ir vietinės bendruomenės vertybių bei suprantamų pareigų ir teisių.
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai – atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamai,	• Vaikas mokosi atpažinti ir įvardyti emocijas, naudodami emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas ir „emocijų termometrus“. Suaugusieji pavadina ir pakomentuoja vaikų emocijas, taikydami personalizuotus nusiraminimo būdus, tokius kaip pabuvimas nusiraminimo erdvėje, mokytojo parama, įsitraukimas į pozityvias veiklas.	• Vaikas, žaisdamas vaidmenų ir naratyvinius žaidimus, tyrinėdamas jausmus, klausydamas istorijų ir žiūrėdamas filmukus, patiria, išreiškia, aiškinasi ir vis geriau atpažįsta savo ir kitų emocijas bei jų priežastis. • Komentuodamas situacijas, vaikas apibūdina savo emocijas. • Vaikas tiksliai nustato kitų žmonių jausmus iš veido mimikos, balso ir

kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 4-5</u>	• Vaikas atpažįsta kito emocijas iš veido išraiškos ir balso, dažnai žaisdamas, piešdamas, klausydamas muzikos ir judėdamas kartu su kitais. Jis/i pradeda atpažinti savo jausmus ir vartoti emocijų pavadinimus. • Vaikas domisi kitų emocijomis, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas ir reaguoja į jas skirtingai (pasitraukia, jei kitas piktas, glosto, jei kitas nuliūdęs). • Bendraudami pritaiko suaugusiųjų pavyzdžius: nusišypso, pakalbina, taikiai žaidžia greta, dalinasi ir laukia savo eilės.	kūno pozos, pastebi nuskriaustą ar nusiminusį ir dažniausiai stengiasi padėti. • Kalbasi apie savo jausmus, aptaria tinkamus emocijų raiškos būdus ir sprendimus, kaip pasijusti geriau. • Žaisdamas savireguliaciją skatinančius žaidimus (sustingti, nekalbėti, nesijuokti), išbandydamas naujas veiklas ir įsitraukdamas į ištvermės bei kliūčių įveikimo užduotis, vaikas ugdo dėmesio ir elgesio kontrolę. • Mokytojo padedamas, mokosi sutelkti, nukreipti ir perkelti dėmesį, slopinti impulsus bei netinkamą elgesį.
SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS IR BENDRAAMŽIAIS	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai – pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. <i>Žiūrėti nuorodą:</i>	• Vaikas drąsiai išbando naujus dalykus ir ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra rūpestingas suaugusysis. • Ieško bendraamžių draugijos, siekia veikti savarankiškai ir tikisi, kad jų iniciatyvos bus palaikomos ir giriamos. • Mėgdžiodamas suaugusiuosius, žaidimuose savaip pertvarko jų veiksmus, žodžius ir intonacijas. • Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą ir pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. • Pradeda suprasti, kuris daiktas priklauso jam/ai, kuris – kitam, o kuris yra bendras.	• Vaikai stengiasi geranoriškai, pagarbiai ir mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiaisiais bei vaikais. • Palaiko ilgalaikę draugystę su mažiausiai vienu vaiku ir supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems bei kodėl. • Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais, kasdienėse situacijose tinkamai išsako priešingą nuomonę, aiškinasi ir tariasi. • Pradeda tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. • Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų ir jų šeimų, natūraliai juos priima ir parodo supratimą bei pagarbą kitokiai išvaizdai, požiūriui ir kultūrai. • Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems

<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 8-9</u>		priimtino elgesio ir suvokia savo veiksmų pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.
APLINKOS PAŽINIMAS	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai – pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus, reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 9-10</u>	• Įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (ilgai ar trumpai). • Vaikas atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius. • Vaikas pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius augalus, gyvūnus, pradeda vartoti jų pavadinimus. Padeda prižiūrėti augalus. • Pradeda rūšiuoti daiktus pagal formą, spalvą, dydį. • Vaikas sužino, kad daiktai turi požymius (forma, dydis, spalva, tekstūra). • Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija). • Vaikas renkasi, turėdamas galimybę, būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.	• Vaikas rodo pagarbą ir jaučiasi atsakingas už socialinę, gamtinę, kultūrinę aplinką, apmąsto, siūlo būdus, kaip jomis rūpintis, prižiūrėti, puošti. • Vaikas supranta, kodėl reikia tausoti išteklius. • Samprotauja apie žmogaus ir gamtos ryšį. Pradeda jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei, gamtinei aplinkai. • Vaikas žino savo šalies ir sostinės pavadinimą. Pasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kitų tautų šventėmis. • Pavadiną suaugusiųjų šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, samprotauja, kokia tų profesijų žmonių sukurtų daiktų vertė, kaip vyksta mainai. • Vaikas samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, juos lygina su dabartiniais. • Vaikas įžvelgia gyvūnų ir augalų panašumus ir skirtumus. • Vaikas pradeda suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius.
Taikomi metodai ir būdai Projektinė veikla, patirtinio mokymosi, STEAM, kūrybiškumo, giluminio mokymosi skatinimo, tyrinėjimo būdai, jungtinės veiklos, jungtinio dalyvavimo su vaikais būdai, vizualinių strategijų metodas, įsiterpimo į vaikų žaidimą būdai, nesugriaunantys autentiško vaikų žaidimo, plėtojamas naratyvinis žaidimas, sportinės veiklos, refleksijos ir savirefleksijos skatinimo būdai, paieškos metodai, situacijos, atvejo ar svarbaus įvykio metodas. Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos • Keliami atviri klausimai, skatinantys tyrinėti, mąstyti, kurti, įveikti iššūkius, reflektuoti, plėtojant ugdančiuosius dialogus su vaikais. • Ugdymo(si) kontekstais siekiama provokuoti atradimus, sudarant sąlygas laisvai ir spontaniškai vaiko veiklai. Kultūrinių dialogų, žaismės kontekstai. Organizuojami		

etnokultūriniai projektai, kalendorinės šventės, adventinių renginių ciklai, šeimų šventės.		
AŠ KALBŲ PASAULYJE <i>Sritis apima vaikų žodinės ir nežodinės kalbos supratimą, kalbinę raišką, kalbų įvairovės suvokimą ir kalbinės tapatybės formavimąsi.</i>		
Pasiekimų sritys KALBŲ SUPRATIMAS	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybė nuostata – domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai – klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 14-15</u>	• Vaikas trumpam susikaupia klausydamis suaugusiojo ar kitų vaikų, supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmy ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius bei klausimus, kurie prasideda žodžiais „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“. • Mokosi naujų žodžių ir reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių ir ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta, arba prašo paskaityti, sieja paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. • Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindami, žaisdami arba pasakydami keletą žodžių.	• Vaikas aktyviai bendrauja, klausosi draugų ir savo kalbos įrašų, supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus ir humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę bei keletą kitos kalbos žodžių, vartojamų artimiausioje aplinkoje. • Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. • Vaikas supranta, kad raštas yra sistema su taisyklėmis; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią. • Vaikai supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių, pradeda skirti žodžius pagal jų garsinę sandarą, skiemenis. • Domisi įvairiais rašytiniais tekštais, iš iliustracijų ir atpažįstamų žodžių supranta siužetą, taip pat supranta sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą ir numato, kas galėtų įvykti toliau.
KALBINĖ RAIŠKA	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybė nuostata – nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti	• Vaikai kalba ir klausinėja 2-3 žodžių vientisiniais sakiniais apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes,	• Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, vaikas išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus ir svarstymus,

su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai – naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 15-17</u>	įvykius. • Inicijuoja pokalbius, kreipdamiesi į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus ir vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes. • Taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas. • Vaikas domisi laidomis ir animaciniais filmais vaikams, skatinamas apie juos pasakoja apie juos. • Suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus, išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus ir jų veiklas. • Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus.	aiškinasi ir diskutuoja. • Vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius, tokius kaip sinonimai ir antonimai. Klausia apie tai, ką išgirdo, matė, pajuto ar sužinojo, sprendžia problemas. • Tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį, bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku ar suaugusiuoju. • Vaikas kuria ir pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose ir meninėje veikloje. • Keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus ir perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. • Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, rašo savo vardą ir kelis žodžius spausdintinėmis raidėmis.
SKAITMENINIS SUMANUMAS Vertybinių nuostatų – nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai – geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus</u>	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo • Vaikas domisi grupėje esančiais išmaniaisiais daiktais (be ekranų)–žaislais, robotukais, rašikliais ir kt. • Garsažodžiais, žodžiais, veiksmais vaikas parodo kasdienių darbų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. • Vaikas pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo • Vaikas iki 0,5 val. per dieną, mokytojo padedamas naudojasi jo amžių atitinkančiomis, ugdymą(si) papildančiomis skaitmeninėmis technologijomis (vaizdo įrašu, žaidimais, garsinėmis knygelėmis, ugdomosiomis programėlėmis, interneto svetainėmis ir kt.) projektinių, kūrybinių užduočių atlikimui. • Vaikas išbando nesudėtingo skaitmeninio turinio galimybes piešdamas, fotografuodamas ir kt., įsitraukia į mokytojo paskatintas kūrybines, tyrinėjimo ir judrias veiklas. Domisi kitų ir savo sukurtu skaitmeniniu turiniu.

<u>vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 12-14</u>		• Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas, bando suprasti, kaip valdomi robotai, išbando paprastą programą, atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų eigą. • Supranta skaitmeninio turinio saugaus dalijimosi taisykles.
Taikomi metodai ir būdai Projektinė, STEAM, patirtinio mokymosi, vizualinių strategijų, kūrybiškumo, giluminio mokymosi skatinimo metodai, jungtinės veiklos, jungtinio dalyvavimo su vaikais būdai, įsiterpimo į vaikų žaidimą būdai, nesugriaunantys autentiško vaikų žaidimo, plėtojamas naratyvinis žaidimas, sportinė veikla, refleksijos ir savirefleksijos skatinimo būdai, paieškos metodai. Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos • Keliami atviri klausimai, skatinantys tyrinėti, mąstyti, kurti, įveikti iššūkius, reflektuoti, plėtojant ugdančiuosius dialogus su vaikais; • Kuriami aplinka, kurioje vaikai susipažįsta su skirtingomis kalbomis ir komunikacijos būdais, mokosi suprasti ir vartoti naujus žodžius bei frazes. ○ Ugdymo(si) kontekstai: kalbų įvairovės, kultūrinių dialogų kontekstai. Kalbų kampeliai grupėse, kur vaikai gali susipažinti su kitų kalbų raidėmis, vėliavomis, žmonių paveikslais, lėlėmis, nuotraukomis, organizuojamos kalbų savaitės (supažindinimas su gestų kalba, kūno kalba, piktogramomis).		
TYRINĖJU IR PAŽĖJUSIU APLINKA <i>Sritis apima vaikų gebėjimų ugdymą apie juos supančius daiktus, gyvybės pažinimą, skaičiavimo ir modeliavimo, matematinių erdvių tyrinėjimų, skaitmeninių technologijų pažinimo gebėjimų ugdymą</i>		
Ugdymo sritys MATEMATINIS MĄSTYMAS	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai – atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, seką, vietą ir judėjimo kryptį.	• Vaikas palygina du daiktus, kurie skiriasi tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdami su jais (pvz., suartindami, pakilnodami, pilstydami vandenį ar smėlį). • Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas ar trumpas, sunkus ar lengvas, pilnas ar tuščias, minkštas ar kietas ir t. t. • Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę. • Padedami mokytojo, vaikas atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis	• Vaikas neformaliai įsitraukdamas į skaičiavimo uždavinius (pvz., kiek yra iš viso, kiek trūksta), vaikai nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10 ir rašo juos skaitmenimis. • Vaikas, dalyvaudamas žaislingose ir kūrybinėse veiklose, mokosi įvertinti objektų kiekį grupėje kaip pakankamą, per didelį ar per mažą užduočiai atlikti. • Skaičiuoja ir paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5, pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kiek trūksta iki 10. • Atlieka sudėties ir atimties

<u>Žiūrėti nuorodą:</u> <u>Išimokymklinio amžiaus</u> <u>vaikų ugdymosi pasiekimų</u> <u>aprašas, p. 11-12</u>	skaičius reiškia visų objektų skaičių. • Vaikas nuosekliai įvardija skaičius, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (pvz., rankos pirštai, taškai, brūkšneliai) bei paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. • Vaikas supranta, ką reiškia būti pirmam ar antram. • Atrenka ir suderina kelis daiktus (ar jų vaizdus) pagal spalvą, formą ir dydį. • Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio).	veiksnius iki 7, žymi, skaičiuoja ir vaizduoja duomenis, sprenddamas problemas. • Vaikas, kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius „būtinai“, „gali būti“, „niekada“. • Vaikas palygina nedidelius skirtumus tarp dviejų-trijų dydžių, naudoja žodžius kaip „šiek tiek didesnis“, „truputį ilgesnis“. • Apibūdindamas objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys) ir taisyklingai atpažįsta figūras nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. • Vaikas komponuoja figūras iš detalių, apibūdina daiktų išsidėstymą, atlieka judėjimo planus su krypties pakeitimais (judėjimas atbuline tvarka), atkuria sekas iš dviejų pasikartojančių elementų. • Besidalinančio savo pastebėjimais, idėjomis vaiko kalboje atsiranda daugiau matematinio žodyno elementų, padedančių sėkmingai siūlyti idėjas kitiems vaikams ir ieškoti sprendimų.
TYRINĖJIMAS	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai – aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą,	• Vaikas mokosi smalsauti ir stebėtis, atsargiai elgtis su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis, stebi ir bando suprasti, kas tai yra ir kaip tai veikia. • Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgiau įsitraukia į tyrinėjimą, džiaugiasi atradimais ir rodo rezultatus kitiems. • Mokosi fantazuoti ir eksperimentuoti su gamtine	• Vaikas mokosi domėtis daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats. • Sužino, kaip žmonės gyveno seniau ir kaip gyvena dabar, kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. • Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus ir žmones, atsižvelgdamas į jų požymius ir

klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 24-25</u>	medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija, atranda naujus veikimo būdus. • Vaikas visais pojūčiais išbando naujus tyrinėjimo būdus: stebi, liečia, uosto, ragauja, klausosi; mokosi tyrinėti savo kūną ir jo galimybes, skirtingas medžiagų faktūras, išbando žaislus ir daiktus.	savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš siūlomų įrankių, priemonių ir medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. • Mokosi samprotauti apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado ir sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus ir siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti. • Vaikas supranta, kad tyrinėjant, su daiktais, medžiagomis, augalais ir gyvūnais reikia elgtis atsargiai. • Kalbėdamas apie tyrinėjimą remiasi jo rezultatais; apibūdina tyrinėjamų objektų požymius, panašumus ir skirtumus; savo stebėjimus lygina su kitų stebėjimais, kartais susieja skirtingus pastebėjimus.
MOKĖJIMAS MOKYTIS Vertybinių nuostatų – noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai – geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 27-28</u>	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo • Vaikas mokosi trumpam įsitraukti į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. • Pasirenka mėgstamą žaislą ar meno kūrinį ir stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. • Atidžiai stebi, bando, aiškinasi ir klausinėja, kaip kažkas veikia ar vyksta. • Vaikas džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo • Vaikas mokosi įsitraukti į naują, iššūkių reikalaujančią veiklą, drąsiai kalbėdamas apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti ir ko išmokti. • Džiaugiasi veiklos procesu, kurioje yra įsitraukęs. Mokosi numatyti veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. • Priimdamas sprendimus, mokosi ieškoti informacijos ir ją tikslingai atsirinkti. • Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. • Vaikas noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasakoja, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko ar nepavyko, ką dar norėtų išbandyti ir ko išmokti.

Taikomi metodai ir būdai

Projektinė veikla, patirtinio mokymosi, STEAM, vizualinių strategijų, kūrybiškumą skatinantys, Reggio Emilia metodo elementai, sportinės veiklos, vaizduotės skatinimo būdai, paieškos, kūrybiškumą skatinantys metodai.

Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos

- vaikų įsitraukimo skatinamas, kai mokytojas kryptingai kuria mokymosi aplinkas, kurios pažadina prigimtinių vaikų smalsumą gamtos objektams, įdomiems ir nematytiems daiktams bei robotams ir kt.
- mokytojas skatina vaikų domėjimąsi aplinkiniais ir sunkiai prieinamais objektais (pavyzdžiui, dangaus kūnai, kitų žemynų bei išnykę gyvūnai), taip pat plika akimi nematomais objektais ir reiškiniams, kuriuos galima pamatyti per skaitmeninį mikroskopą arba tyrinėti naudojant papildytosios ar virtualiosios realybės programėles;
- mokytojas paremia vaikų iniciatyvas, parinkdamas jiems aktualų turinį ir veiklas;
- mokytojas, taikydamas skirtingas strategijas ir atsižvelgdamas į vaikų individualius poreikius, padeda vaikams ugdyti įgūdžius, reikalingus savarankiškam mokymuisi, problemų sprendimui, kūrybingumui ir bendravimui, tuo pačiu skatina jų smalsumą ir norą tyrinėti aplinką.
 - **Ugdymo(si) kontekstai:** tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, realių ir virtualių aplinkų, žaismės kontekstai.

KURIU IR IŠREIŠKIU

Sritis apima vaikų žaidimo raiškos, muzikos raiškos, šokio raiškos, dailės raiškos, teatro raiškos ugdymo gebėjimus.

Ugdymo sritys	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
ESTETINIS SUVOKIMAS		
Vertybinė nuostata – domisi, gėrasi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai – atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. <i>Žiūrėti nuorodą:</i>	• Vaikas emociškai reaguoja girdėdamas garsų ir intonacijų sąsambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. • Mokosi skirtingai reaguoti į estetinio patyrimo kontrastus (gražu – bjauru; šviesu – tamsu; tylu – garsu). • Ugdomi gebėjimą turėti savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. • Mokosi pasidžiaugti savo kūryba, rodo ją kitiems ir apie ją pasakoja. • Atpažįsta (suklūsta, rodo) kai kuriuos jau girdėtus muzikos kūrinius, matytą judesio raišką,	• Vaikas mokosi demonstruoti savitą estetinį skonį, pasakydamas, kas jam patiko ar nepatiko, kas buvo gerai ar blogai, gražu ar bjauru, ir ką patyrė dainuodamas, šokdamas, vaidindamas ar piešdamas. • Vaikas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles, drąsiai įgyvendinti naujas kūrybines idėjas, žaismingai nustebinti. • Mokosi atpažinti meno paskirtis ir kontekstus, susieti patirtus meno kūrinius su savo asmenine raiška. • Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimus, šokius, jų siužetus, veikėjus, nuotaikas ir apie gamtoje bei žmogaus sukurtoje

<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 17-18</u>	vaidinimo veikėjus, dailės kūrinius, gamtos objektus ir reiškinius, bei jais stebisi.	aplinkoje kilusius vaizdinius. • Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už įstaigos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir yra priimtina. • Mokosi vertinti savo ir kitų kūrybinę veiklą, pateikdamas argumentus. • Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrįsi savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu ir darbais.
MENINĖ RAIŠKA	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai – pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 18-22</u>	DAILĖ	
	• Vaikas mokosi žaisti su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi įvairiais potyriais. • Bando kurti statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. • Grafinius ir erdvinius kūrinius lydi garsais, veiksmais ir sava kalba. • Pradeda pats rinktis jam patrauklias raiškos priemones ir medžiagas. • Dailės raiška padeda vaikui atrasti ir plėtoti savo autentišką vaizdavimo stilių.	• Vaikas mokosi eksperimentuoti su sudėtingesnėmis dailės technikomis, tokiomis kaip grotažas, monotipija, skaitmeninis piešimas ir kitos kompiuterinės technologijos. • Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis ir grafiniais ženklais, įskaitant skaitmenis, žodžius, raides ir rodykles. • Vaikas turi išankstinį kūrybinį sumanymą ir nuosekliai siekia jį įgyvendinti, dažniausiai tiksliai pasirinkdamas dailės priemones ir technikas. • Kartu su kitais kuria bendrus dailės darbus. • Komentuoja ir kitaip reiškia nuomonę apie savo, kitų vaikų bei menininkų darbus, vartodamas žinomas dailės sąvokas. • Supranta, kad yra skirtingos dailės rūšys.
	MUZIKA	
	• Vaikas noriai apžiūrinėja ir tyrinėja muzikos instrumentus bei aplinkos daiktus, išgaudamas iš jų garsus. • Vaikas, klausydamasis	• Mokosi pateikti savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. • Vaikas išbando grojimą

	muzikos, bando savarankiškai ploti, trepsėti, siūbuoti jausdamas muzikos tempą, ritmą. • Eksperimentuoja savo balsu: kuria ir rečituoja savitus žodžius, paskatintas kūnu išgauna garsus, išbando naujus judesius, tinkamus dainuojant ar klausant muzikos. • Vienas ir kartu su kitais mokosi dainuoti nesudėtingas dainėles, jų tekstą interpretuodamas kūno judesiais. • Spontaniškai dainuoja „arioso“ dainas, kuriose yra platesnis diapazonas, juntamas metras ir reguliariai pasikartojantys ritmo dariniai, panaudodamas frazes iš išminktų dainų. • Groja lengvai įvaldomais melodiniais ir mušamaisiais instrumentais. Juda (su priemonėmis ir be jų) klausydamasis ir kurdamas muziką. • Mokosi išlaikyti dėmesį klausydamasis muzikos kūrinio, atpažįsta kai kurias anksčiau girdėtas melodijas ir klausytus kūrinius. • Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus (garsiai – tyliai; greitai – lėtai, linksmi – liūdnai). • Naudoja muzikinę raišką kitose veiklose ir noriai muzikuoja individualiai bei grupėje.	smulkesnės motorikos įgūdžių reikalaujančiais muzikos instrumentais. • Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. • Vaikas vis dažniau vartoja muzikos sąvokas, sugeba atlikti ir supaprastintu būdu pavaizduoti ketvirtines, aštuntines ir pusines natas bei pauzes. • Išklausęs muzikos kūrinį, trumpai nusako, kodėl kūrinys jam patiko ir kuo jis įdomus, aptaria, kur ir kada girdi muziką savo aplinkoje, nusako muzikinio kūrinio paskirtį ir kontekstą. • Dalijasi įspūdžiais, užduoda klausimus apie matytus koncertus, aptaria atlikėjų ir klausytojų vaidmenis gyvai atliekant muziką.
	ŠOKIS	
	• Vaikas judėdamas tyrinėja	• Vaikas bando siūlyti naujus šokio

	savo ir kitų vaikų asmenines erdves. • Mokosi tyrinėdamas ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. • Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, bandydamas nustatyta kryptimi koordinuotai judėti su kitais. • Mokosi vienu metu judinti kelias kūno dalis. • Improvizuoja judesiais, atliepdamas muzikos nuotaiką ir savybes, kuria, kurį laiką prisimena ir kartoja įvairias dviejų trijų judesių kombinacijas. • Natūraliai ir džiaugsmingai šoka tiek individualiai, tiek drauge su kitais.	raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas bei charakteringus veikėjų judesius. • Mokosi šokti sudėtingesnius autorinius ir liaudies šokius bei ratelius (tiltelius, grandinėles). • Improvizuodamas ir kurdamas kompozicijas, perteikia temą, siužetą ar pasirinktą nuotaiką, įtraukdamas šokio judesiui būdingas ypatybes. • Padedamas mokytojo, grafiškai fiksuoja savo sukurto šokio eigą. Mokosi apibūdinti savo atlikto, sukurto ar stebėto šokio tempą, nuotaiką, charakteringus judesius bei temą. • Vaikas paaiškina, kodėl kitų sukurti šokiai jam patiko ir kuo jie buvo įdomūs; nusako, kur ir kada mato šokį savo aplinkoje, darželyje ir už jo ribų.
	TEATRAS • Vaikas išbando balso, kūno ir mimikos raiškas bei priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams ir pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas. • Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu, atlikdamas pasirinktą vaidmenį, bando pasitelkti kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones.	• Vaikas mokosi tyrinėti simbolinio personažo esmines savybes, emocijas ir jausmus, juos perteikia charakteringais kūno judesiais, veido išraiškomis ir balso intonacijomis. • Kartu su kitais vaikais kuria lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius“, drąsiai improvizuoja „bendraudamas“ su jų kuriamais veikėjais. • Drauge su mokytojais ir vaikais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose, prisiimdamas skirtingus vaidmenis. • Dalijasi savo teatine patirtimi su kitais, apibūdina įsimintinus spektaklio epizodus, teatro formomis perteikiamas idėjas susieja su konkrečiomis

		gyvenimiškomis situacijomis ir išgyvenimais.
GEBĖJIMAS ŽAISTI	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo
Vertybinė nuostata – nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminiai gebėjimai– individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 26-27</u>	• Vaikas mokosi žaisti su suaugusiuoju ar kitu vaiku, derina savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. • Vaikas tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. • Kartodamas veiksmus, žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du ar tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. • Individualiai arba dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikydamasis žaidimo vaidmens taisyklių.	• Vaikas mokosi, mokytojo paskatintas, nesunkiai įsitraukti į kolektyvinius režisūrinius žaidimus ir kurti naratyvinius žaidimų pasaulius. • Žaidime vartoja išplėstinę kalbą ir pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. • Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse, tokiose kaip kiemas ar gamta, išradingai jas pritaikydamas žaidimui. • Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus, remdamasis mėgstamomis knygomis, filmais ir vaizdo žaidimais. • Žaisdamas su kitais, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus bei konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. • Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose. • Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus.
KŪRYBIŠKUMAS	Ugdymo gairės 1,5-3 m. vaikams, siekiant 3 žingsnio pasiekimo	Ugdymo gairės 4-6 m. vaikams, siekiant 6 žingsnio pasiekimo

Vertybinė nuostata – nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas Esminiai gebėjimai – pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. <i>Žiūrėti nuorodą:</i> <u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 22-23</u>	• Vaikas mokosi pakartotinai sugrįžti prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus ir vaizdus, atrodantis naujus derinius. • Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. • Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	• Vaikas savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. • Vaikas domisi, fantazuoja ir užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus ir sritis. • Mokosi numatyti, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius ir pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. • Vaikas noriai dalijasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, bei pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.
Taikomi metodai ir būdai Projektinė veikla, patirtinio mokymosi, STEAM, jungtinės veiklos, jungtinio dalyvavimo su vaikais būdai, Regio Emilia metodo elementai, vizualinių strategijų, refleksijos ir savirefleksijos skatinimo būdai, įsiterpimo į vaikų žaidimą būdai, nesugriaunantys autentiško vaikų žaidimo, plėtojamas naratyvinis žaidimas, kūrybiškumą skatinantys, situacijos, atvejo ar svarbaus įvykio metodas. Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos • organizuoja kūrybą netikėtose erdvėse, ant netikėtų paviršių, su neįprastomis medžiagomis, priemonėmis (pvz. ant medžio, išbandant šešėlių meną, ant didelių ir labai mažų paviršių ir kt.); • mokytojo pastebėjimas ir pozityvus reagavimas į vaiko pastangas ir autentišką raišką skatina vaiką tęsti kūrybinį procesą ir siekti įgyvendinti savo idėjas; • kelia atvirus klausimus, skatinančius tyrinėti, mąstyti, kurti, įveikti iššūkius, reflektuoti, plėtoja ugdančiuosius dialogus su vaikais. • mokytojas padeda vaikams spręsti kūrybinius iššūkius, kurti bendrus meninius projektus ir dalyvauti įvairiose kūrybinėse veiklose • ugdymo procese stebi vaikų emocinį atsaką į ugdomąją veiklą, atsižvelgia į vaikų emocijas organizuojant ir planuojant tolesnį ugdymą. ○ Ugdymo(si) kontekstais siekiama provokuoti atradimus, sudarant sąlygas laisvai, kūrybiškai ir spontaniškai vaiko veiklai. Įtraukaus konteksto prielaida-pasirinkimo galimybių vaikams sudarymas, netradicinių raiškos priemonių naudojimas.		

V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

5.1. Vaikų pasiekimų dokumentavimas, pažangos stebėsenos sistema

Vaiko pasiekimų vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymosi procese įgytų gebėjimų, žinių ir supratimų, nuostatų kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas. Vaiko pažangos ir pasiekimų vertinimo tikslas – padėti vaikui nuosekliai ugdytis ir bręsti kaip asmenybei, nustatant esamus ugdytinių gebėjimus ir numatant tolimesnio ugdymo(si) gaires.

Mokykloje sukurta vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos sistema, kuri padeda geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, atskleisti potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį, padėti mokytojams kurti kokybišką įtraukųjį ugdymosi procesą, užtikrinant optimalią kiekvieno vaiko visų galių plėtotę.

Vaikų pasiekimų įrodymai kaupiami ir dokumentuojami. Vaiko pasiekimus mokytojai fiksuoja kasdieninėse buities, žaidimų, patirtinių veiklų situacijose. Visi vaiko pažangos ir pasiekimų duomenys ir kita informacija, susijusi su vaiko pažanga ir pasiekimais saugoma Vaiko pasiekimų ir pažangos aplanke, skaitmeninėse laikmenose. Į aplanką dedami stebėjimų aprašai, vaikų kūrybiniai, dailės ir kiti darbeliai, pačių vaikų mintys, sukurtos knygelės, nuotraukos, padėkos, diplomai, pedagogų vaiko pasiekimų vertinimas, kita vaiko pažangą ir pasiekimus rodanti informacija.

Mokytojai renka reikšmingus vaikų ugdymosi proceso ir pasiekimų įrodymus (stebėjimo medžiagą, nuotraukas, vaizdo, garso įrašus ir kt.), analizuoja vaikų ugdymosi pažangą. Ugdymo(si) procesas planuojamas atsižvelgiant į vaikų ugdymosi pasiekimus ir vaikų pažangos analizės rezultatus. 2 kartus per mokslo metus (rudenį ir pavasarį) atliekamas formuojamais vertinimas ir apibendrinamasis vertinimas. Jų metu, surinkus visus pasiekimų įrodymus atliekama vaikų pažangos stebėseną ir fiksuojama skaitmeninėje laikmenoje bei apie vaikų pasiekimus informuojami vaikų tėvai. Informacija apie vaiką ir jo pasiekimus yra konfidenciali, teikiama tėvams ar globėjams tik individualių pokalbių metu ir prieinama tik tiesiogiai su vaiku dirbantiems pedagogams.

Vertinimo nuostatos

- vertinant pasiekimus vaikas pripažįstamas kaip savo poreikius, interesus bei patirtį turinti individualybė, gebanti mokytis ir kaupti patirtį tarpusavio sąveikoje su pedagogu ir kitais vaikais;
- kiekvieno vaiko ugdymosi pažangai būdingi tie patys žingsniai, tačiau dėl kiekvieno vaiko gyvenimo patirties ir ugdymosi stiliaus skirtumų to paties amžiaus vaikų pasiekimai gali skirtis;
- vaiko pasiekimų ir pažangos refleksija gerina vaiko ugdymosi kokybę;

- tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas sukuria vaikui geriausias ugdymosi galimybes;
- visoms vaiko raidos sritims – sveikatos, socialinei, kalbos, pažinimo, meninei – skiriamas vienodas dėmesys;
- kiekvienas vaikas sėkmingai ugdomi pagal savo galias, jeigu sulaukia reikiamos paramos ir palaikymo.

Vertinimo principai

- individualumo;
- konfidencialumo;
- adekvatumo.

Vertinimo metodai ir būdai

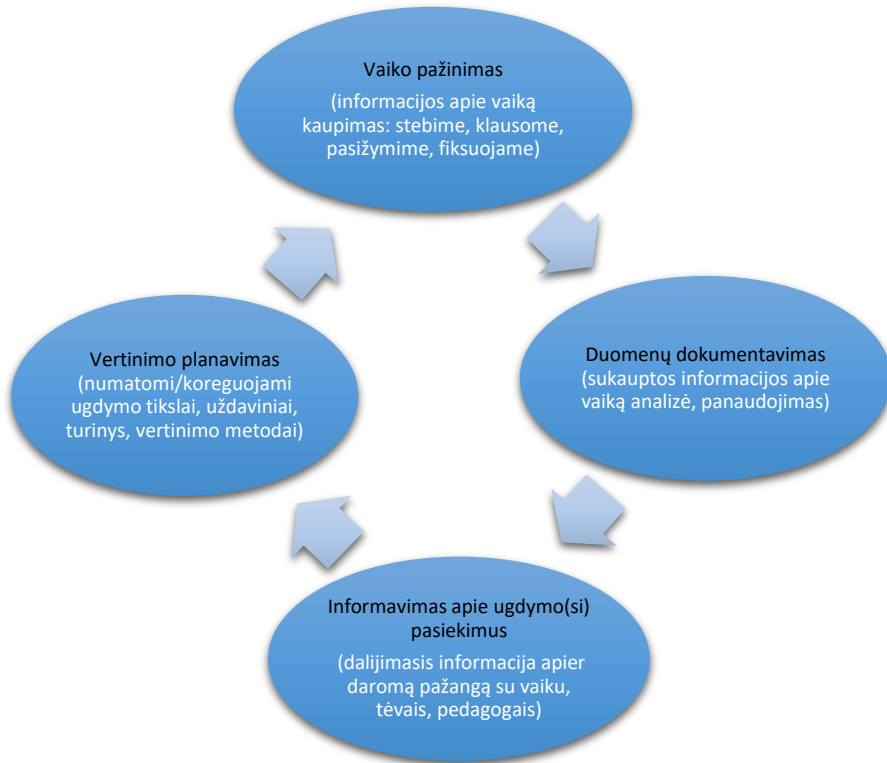
- vaiko veiklos ir elgesio stebėjimas, dokumentavimas;
- nuoseklus mokytojų ir kitų ugdytojų sąveikos su vaikais, pedagoginių strategijų ir metodų, kontekstų, paramos ir pagalbos vaikui poveikio vertinimas;
- vaiko, tėvų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčių dėl vaiko tolesnio ugdymosi derinimas;
- vaiko veiklos rezultatų analizė (kūrybos darbai, vaizdo įrašai, vaiko veiklos nuotraukos su aprašais, žodinė kūryba, rašytinės kalbos pavyzdžiai, padėkos už kūrybinius darbus ir kt.).

Vertindami vaiko ugdymo pasiekimus ir pažangą siekiame:

- pažinti vaiką kaip individualybę;
- išsiaiškinti vaiko poreikius ir galimybes;
- nustatyti vaiko pasiekimų lygį ir jo daromą pažangą;
- padrąsinti vaiką, leisti pačiam suprasti, kas jam sekasi gerai, kur reikalinga suaugusiojo pagalba;
- informuoti tėvus, kitus švietimo pagalbos specialistus;
- įsivertinti savo darbo veiksmingumą.

5.2. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dėmė ir tęstinumas

Vertinimo ciklas

6 pav. Mokyklos vaikų pasiekimų vertinimo ciklas

Mokyklą lankančių vaikų ugdymo pasiekimų apibendrinimo rezultatai aptariami mokytojų tarybos posėdyje, kur numatomas ugdymo veiklos tobulinimas vaikui pereinant į priešmokyklinio ugdymo grupę. Tęstinumas užtikrinamas įvertinant vaikų pažangą ir pasiekimus, įgytus per visą ikimokyklinį laikotarpį. Numatomas kiekvieno vaiko ugdymosi proceso kryptingumas ir perspektyvos. Ši informacija perduodama priešmokyklinio ugdymo mokytojui.
